

**Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»**

Кафедра геології та розвідки родовищ корисних копалин

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Методи прогнозу гірничо-геологічних умов
розробки родовищ корисних копалин»**

Галузь знань 10 Природничі науки
Спеціальність 103 Науки про Землю
Освітній рівень..... Магістр
Освітньо-професійна програма Геологія

Статус вибіркова
Загальний обсяг 8 кредитів ЕКТС (240 годин)
Форма підсумкового контролю іспит
Термін викладання 1-й семестр
Мова викладання українська

Викладачі: проф. Приходченко В.Ф.

Пролонговано: на 20_/_/20_/_ н.р. _____ (_____) «__» 20_/_р.
(підпис, ПБ, дата)

на 20_/_/20_/_ н.р. _____ (_____) «__» 20_/_р.
(підпис, ПБ, дата)

Дніпро
НТУ «ДП»
2019

Робоча програма навчальної дисципліни «Методи прогнозу гірничо-геологічних умов розробки родовищ корисних копалин» для магістрів спеціальності 103 Науки про Землю / Нац. техн. ун-т. «Дніпровська політехніка», каф. філос. і пед. – Д. : НТУ «ДП», 2019. – 12с.

Розробник – Приходченко В.Ф.

Робоча програма регламентує:

- мету дисципліни;
- дисциплінарні результати навчання, сформовані на основі трансформації очікуваних результатів навчання освітньої програми;
- базові дисципліни;
- обсяг і розподіл за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять;
- програму дисципліни (тематичний план за видами навчальних занять);
- алгоритм оцінювання рівня досягнення дисциплінарних результатів навчання (шкали, засоби, процедури та критерії оцінювання);
- інструменти, обладнання та програмне забезпечення;
- рекомендовані джерела інформації.

Робоча програма призначена для реалізації компетентнісного підходу під час планування освітнього процесу, викладання дисципліни, підготовки студентів до контрольних заходів, контролю провадження освітньої діяльності, внутрішнього та зовнішнього контролю забезпечення якості вищої освіти, акредитації освітніх програм у межах спеціальності.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри (циклової комісії) геології та розвідки родовищ корисних копалин
Протокол від “09” вересня 2019 року № 1

Завідувач кафедри геології та розвідки родовищ корисних копалин

(підпис)

Савчук В.С.
(прізвище та ініціали)

Погоджено рішенням методичної комісії спеціальності 103 Науки про Землю (протокол № 1 від 10.09.2019).

ЗМІСТ

1 МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	4
2 ОЧІКУВАНІ ДИСЦИПЛІНАРНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ.....	4
3 БАЗОВІ ДИСЦИПЛІНИ	4
4 ОБСЯГ І РОЗПОДІЛ ЗА ФОРМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ	5
5 ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ.....	5
6 ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	6
6.1 Шкали	6
6.2 Засоби та процедури.....	7
6.3 Критерії.....	8
7 ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	11
8 РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ.....	11

1 МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИЦИПЛІНИ

В освітньо-професійній програмі Національного технічного університету «Дніпровська політехніка» спеціальності 103 Науки про Землю здійснено розподіл програмних результатів навчання (ПРН) за організаційними формами освітнього процесу. Зокрема, до дисципліни В1.1 «Методи прогнозу гірничо-геологічних умов розробки родовищ корисних копалин» віднесено такі результати навчання:

BP1.6	Формулювати задачі моделювання, створювати моделі об'єктів і процесів у геосферах та їхніх компонентах із використанням математичних, картографічних методів і геоінформаційних технологій
-------	--

Мета дисципліни – формування компетентностей щодо застосування методів прогнозу гірничо-геологічних умов розробки родовищ корисних копалин.

Реалізація мети вимагає трансформації програмних результатів навчання в дисциплінарні та адекватний відбір змісту навчальної дисципліни за цим критерієм.

2 ОЧІКУВАНІ ДИСЦИПЛІНАРНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Шифр ПРН	Дисциплінарні результати навчання (ДРН)	
	шифр ДРН	зміст
BP1.6	BP1.6-1.1	аналізувати гірничо-геологічні умови розробки родовищ корисних копалин
	BP1.6-1.1	аналізувати закономірності розвитку мало амплітудних тектонічних розривів, зон розповсюдження порід з різною стійкістю, неочікуваних викидів порід, вугілля та газу
	BP1.6-1.1	застосовувати методи прогнозу гірничо-геологічних умов розробки родовищ корисних копалин
	BP1.6-1.1	визначати інтенсивність малоамплітудної порушеності шахтного поля, встановлювати системи розривів, здійснювати математичні дії з гіпсометричними поверхнями, встановлювати кореляційні зв'язки між параметрами на площі родовища, будувати та аналізувати карти регіональних та локальних складових параметрів.

3 БАЗОВІ ДИСЦИПЛІНИ

Назва дисципліни	Здобуті результати навчання
Ф.5 Структурна геологія та геокартування	ЗР2 Застосовувати знання та розуміння області наук про Землю
	СР1 Знати та розуміти основні характеристики, процесів, історію і склад Землі як природної системи.
	СР7 Знати і використовувати специфічні для наук про Землю теорій, парадигм, концепцій та принципів
Ф.8 Статистична обробка геологічної інформації	ЗР5 Використовувати інформаційні технології.
	СР4 Застосовувати прості кількісні методи при дослідженні геосфер.

Назва дисципліни	Здобуті результати навчання
В1.12 Геологія горючих копалин	ВР1.2 Самостійно досліджувати природні матеріали (у відповідності до спеціалізації) в польових і лабораторних умовах, описувати, аналізувати, документувати і звітувати про результати
	ВР1.5 Формувати знання і використовувати специфічні для наук про Землю теорії, парадигми, концепції та принципи
	ВР1.9 Виконувати геологічне дослідження штуфних проб, зріzkів, відколів гірських порід та корисних копалин

4 ОБСЯГ І РОЗПОДІЛ ЗА ФОРМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Вид навчальних занять	Обсяг, години	Розподіл за формами навчання, години					
		денна		вечірня		заочна	
		аудиторні заняття	самостійна робота	аудиторні заняття	самостійна робота	аудиторні заняття	самостійна робота
лекційні	80	26	54	-	-	8	72
практичні	160	52	108	-	-	12	148
лабораторні	-	-	-	-	-	-	-
семінари	-	-	-	-	-	-	-
РАЗОМ	240	78	162	-	-	20	220

5 ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
	ЛЕКЦІЇ	80
ВР1.6-1.1	1. Малоамплітудна розривна тектоніка	10
	Історико-геологічні умови розвитку Донецького басейну	
	Кількісна оцінка великоамплітудної тектонічної порушеності	
	Закономірності розвитку великоамплітудної тектонічної порушеності	
ВР1.6-1.1	2. Регіональні закономірності розвитку ма розривів	10
	Інтенсивність малоамплітудної розривної порушеності	
	Переважаючі типи малоамплітудних розривів вугільних пластів	
	Системи малоамплітудних розривів	
	Палеотектонічні умови утворення систем ма розривів	
ВР1.6-1.1	3. Малоамплітудна розривна порушеність вугільних пластів у різних структурно-тектонічних зонах	20
	Павлоградсько-Петропавлівський геолого-промисловий район	
	Красноармійський геолого-промисловий район	
	Донецько-Макіївський геолого-промисловий район	
	Центральний геолого-промисловий район	
	Чистяково-Сніжнянський геолого-промисловий район	
	Селезньовський геолого-промисловий район	
	Алмазно-Мар'ївський геолого-промисловий район	
	Луганський геолого-промисловий район	
	.Краснодонський геолого-промисловий район	

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
	4. Закономірності розвитку мало амплітудних розривів на локальному рівні та фактори, що їх зумовлюють Зв'язок малоамплітудної розривної порушеності вугільних пластів з великоамплітудними розривами Зв'язок малоамплітудної розривної порушеності вугільних пластів із складчастістю Вплив літологічного складу вугленосної товщі на розвиток малоамплітудних розривів Генетичні типи малоамплітудних розривів вугільних пластів	20
BP1.6-1.1	5. Прогнозування малоамплітудної розривної тектоніки Методи прогнозу малоамплітудної розривної порушеності вугільних пластів Прогноз малоамплітудної розривної порушеності вугільних пластів полів шахт північної зони малої складчастості Донбасу Прогноз малоамплітудної розривної порушеності вугільних пластів полів шахт південно-західної частини Донбасу	20
ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ		160
BP1.6-1.1	1. ВИЗНАЧЕННЯ СТУПЕНЯ МАЛОАМПЛІТУДНОЇ РОЗРИВНОЇ ПОРУШЕНОСТІ ВУГІЛЬНОГО ПЛАСТА	30
BP1.6-1.1	2. ВІДОКРЕМЛЕННЯ ТА АНАЛІЗ СИСТЕМ МАЛОАМПЛІТУДНИХ РОЗРИВІВ	20
BP1.6-1.1	3. РЕКОНСТРУКЦІЯ НАПРЯМКІВ ДІЇ ТЕКТОНІЧНИХ СИЛ, ЩО СФОРМУВАЛИ СИСТЕМИ МАЛОАМПЛІТУДНИХ РОЗРИВІВ	20
BP1.6-1.1	4. МАТЕМАТИЧНІ ДІЇ З ПОВЕРХНЯМИ ТОПОГРАФІЧНОГО ПОРЯДКУ	20
BP1.6-1.1	5. УСТАНОВЛЕННЯ ПРОСТОРОВИХ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКІВ МІЖ ГЕОЛОГІЧНИМИ ПОКАЗНИКАМИ	20
BP1.6-1.1	6. ПОБУДОВА ТА АНАЛІЗ КАРТИ ІНТЕНСИВНОСТІ СКЛАДЧАСТОСТІ ПЛАСТА КОРИСНОЇ КОПАЛИНИ	20
BP1.6-1.1	7. ПОБУДОВА ТА АНАЛІЗ КАРТИ ЛОКАЛЬНИХ СТРУКТУР ПЛАСТА КОРИСНОЇ КОПАЛИНИ	30
Разом		240

6 ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Сертифікація досягнень студентів здійснюється за допомогою прозорих процедур, що ґрунтуються на об'єктивних критеріях відповідно до «Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти».

Досягнутий рівень компетентностей відносно очікуваних, що ідентифікований під час контрольних заходів, відображає реальний результат навчання студента за дисципліною.

6.1 Шкали

Оцінювання навчальних досягнень студентів НТУ «ДП» здійснюється за рейтинговою (100-балльною) та інституційною шкалами. Остання необхідна (за

офіційною відсутністю національної шкали) для конвертації (переведення) оцінок мобільних студентів.

Шкали оцінювання навчальних досягнень студентів НТУ «ДП»

Рейтингова	Інституційна
90...100	відмінно / Excellent
74...89	добре / Good
60...73	задовільно / Satisfactory
0...59	незадовільно / Fail

Кредити навчальної дисципліни зараховується, якщо студент отримав підсумкову оцінку не менше 60-ти балів. Нижча оцінка вважається академічною заборгованістю, що підлягає ліквідації.

6.2 Засоби та процедури

Зміст засобів діагностики спрямовано на контроль рівня сформованості знань, умінь, комунікації, автономності та відповідальності студента за вимогами НРК до 8-го кваліфікаційного рівня під час демонстрації регламентованих робочою програмою результатів навчання.

Студент на контрольних заходах має виконувати завдання, орієтовані виключно на демонстрацію дисциплінарних результатів навчання (розділ 2).

Засоби діагностики, що надаються студентам на контрольних заходах у вигляді завдань для поточного та підсумкового контролю, формуються шляхом конкретизації вихідних даних та способу демонстрації дисциплінарних результатів навчання.

Засоби діагностики (контрольні завдання) для поточного та підсумкового контролю дисципліни затверджуються кафедрою.

Види засобів діагностики та процедур оцінювання для поточного та підсумкового контролю дисципліни подано нижче.

Засоби діагностики та процедури оцінювання

ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ			ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ	
навчальне заняття	засоби діагностики	процедури	засоби діагностики	процедури
лекції	контрольні завдання за кожною темою	виконання завдання під час лекцій		визначення середньозваженого результату поточних контролів;
практичні	контрольні завдання за кожною темою	виконання завдань під час практичних занять	комплексна контрольна робота (KKP)	виконання ККР під час екзамену за бажанням студента
	або індивідуальне завдання	виконання завдань під час самостійної роботи		

Під час поточного контролю лекційні заняття оцінюються шляхом визначення якості виконання контрольних конкретизованих завдань. Практичні

заняття оцінюються якістю виконання контролального або індивідуального завдання.

Якщо зміст певного виду занять підпорядковано декільком дескрипторам, то інтегральне значення оцінки може визначатися з урахуванням вагових коефіцієнтів, що встановлюються викладачем.

За наявності рівня результатів поточних контролів з усіх видів навчальних занять не менше 60 балів, підсумковий контроль здійснюється без участі студента шляхом визначення середньозваженого значення поточних оцінок.

Незалежно від результатів поточного контролю кожен студент під час екзамену має право виконувати ККР, яка містить завдання, що охоплюють ключові дисциплінарні результати навчання.

Кількість конкретизованих завдань ККР повинна відповідати відведеному часу на виконання. Кількість варіантів ККР має забезпечити індивідуалізацію завдання.

Значення оцінки за виконання ККР визначається середньою оцінкою складових (конкретизованих завдань) і є остаточним.

Інтегральне значення оцінки виконання ККР може визначатися з урахуванням вагових коефіцієнтів, що встановлюється кафедрою для кожного дескриптора НРК.

6.3 Критерії

Реальні результати навчання студента ідентифікуються та вимірюються відносно очікуваних під час контрольних заходів за допомогою критеріїв, що описують дії студента для демонстрації досягнення результатів навчання.

Для оцінювання виконання контролючих завдань під час поточного контролю лекційних і практичних занять в якості критерія використовується коефіцієнт засвоєння, що автоматично адаптує показник оцінки до рейтингової шкали:

$$O_i = 100 \frac{a}{m},$$

де a – число правильних відповідей або виконаних суттєвих операцій відповідно до еталону рішення; m – загальна кількість запитань або суттєвих операцій еталону.

Індивідуальні завдання та комплексні контролльні роботи оцінюються експертно за допомогою критеріїв, що характеризують співвідношення вимог до рівня компетентностей і показників оцінки за рейтинговою шкалою.

Зміст критеріїв спирається на компетентністні характеристики, визначені НРК для магістерського рівня вищої освіти (подано нижче).

**Загальні критерії досягнення результатів навчання
для 8-го кваліфікаційного рівня за НРК**

Інтегральна компетентність – здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у певній галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Дескриптори НРК	Вимоги до знань, умінь, комунікації, автономності та відповідальності	Показник оцінки
Знання		
♦ спеціалізовані концептуальні знання, набуті у процесі навчання та/або професійної діяльності на рівні новітніх досягнень, які є основою для оригінального мислення та інноваційної діяльності, зокрема в контексті дослідницької роботи;	Відповідь відмінна – правильна, обґрунтована, осмислена. Характеризує наявність: - спеціалізованих концептуальних знань на рівні новітніх досягнень;	95-100
♦ критичне осмислення проблем у навчанні та /або професійній діяльності та на межі предметних галузей	- критичне осмислення проблем у навчанні та/або професійній діяльності та на межі предметних галузей	90-94
	Відповідь містить негрубі помилки або описки	85-89
	Відповідь правильна, але має певні неточності	80-84
	Відповідь правильна, але має певні неточності й недостатньо обґрунтована	74-79
	Відповідь фрагментарна	70-73
	Відповідь демонструє нечіткі уявлення студента про об'єкт вивчення	65-69
	Рівень знань мінімально задовільний	60-64
	Рівень знань незадовільний	<60
Уміння		
♦ розв'язання складних задач і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог;	Відповідь характеризує уміння: - виявляти проблеми; - формулювати гіпотези; - розв'язувати проблеми; - оновлювати знання; - інтегрувати знання; - провадити інноваційну діяльність; - провадити наукову діяльність	95-100
♦ провадження дослідницької та/або інноваційної діяльності	Відповідь характеризує уміння застосовувати знання в практичній діяльності з негрубими помилками	90-94
	Відповідь характеризує уміння застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації однієї вимоги	85-89
	Відповідь характеризує уміння застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації двох вимог	80-84
	Відповідь характеризує уміння застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації трьох вимог	74-79
	Відповідь характеризує уміння застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації чотирьох вимог	70-73

Дескриптори НРК	Вимоги до знань, умінь, комунікації, автономності та відповідальності	Показник оцінки
	реалізації чотирьох вимог	
	Відповідь характеризує уміння застосовувати знання в практичній діяльності при виконанні завдань за зразком	65-69
	Відповідь характеризує уміння застосовувати знання при виконанні завдань за зразком, але з неточностями	60-64
	Рівень умінь незадовільний	<60
Комунікація		
♦ зрозуміле і недвозначне донесення власних висновків, а також знань та пояснень, що їх обґрунтують, до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються;	Зрозумілість відповіді (доповіді). Мова: - правильна; - чиста; - ясна; - точна; - логічна; - виразна; - лаконічна. Комуникаційна стратегія: - послідовний і несуперечливий розвиток думки; - наявність логічних власних суджень; - доречна аргументації та її відповідність відстоюваним положенням; - правильна структура відповіді (доповіді); - правильність відповідей на запитання; - доречна техніка відповідей на запитання; - здатність робити висновки та формулювати пропозиції; - використання іноземних мов у професійній діяльності	95-100
♦ використання іноземних мов у професійній діяльності	Достатня зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія з незначними хибами	90-94
	Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано три вимоги)	85-89
	Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано чотири вимоги)	80-84
	Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано п'ять вимог)	74-79
	Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано сім вимог)	70-73
	Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та комунікаційна стратегія з хибами (сумарно не реалізовано дев'ять вимог)	65-69
	Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та комунікаційна стратегія з хибами (сумарно не реалізовано 10 вимог)	60-64
	Рівень комунікації незадовільний	<60

Дескриптори НРК	Вимоги до знань, умінь, комунікації, автономності та відповіальності	Показник оцінки
Автономність та відповіальність		
♦ відповіальність за розвиток професійного знання і практик, оцінку стратегічного розвитку команди;	Відмінне володіння компетенціями: - використання принципів та методів організації діяльності команди; - ефективний розподіл повноважень в структурі команди; - підтримка врівноважених стосунків з членами команди (відповіальність за взаємовідносини); - стресовитривалість; - саморегуляція; - трудова активність в екстремальних ситуаціях; - високий рівень особистого ставлення до справи; - володіння всіма видами навчальної діяльності; - належний рівень фундаментальних знань; - належний рівень сформованості загальнонавчальних умінь і навичок	95-100
♦ здатність до подальшого навчання, яке значною мірою є автономним та самостійним	Упевнене володіння компетенціями автономності та відповіальності з незначними хибами	90-94
	Добре володіння компетенціями автономності та відповіальності (не реалізовано дві вимоги)	85-89
	Добре володіння компетенціями автономності та відповіальності (не реалізовано три вимоги)	80-84
	Добре володіння компетенціями автономності та відповіальності (не реалізовано чотири вимоги)	74-79
	Задовільне володіння компетенціями автономності та відповіальності (не реалізовано п'ять вимог)	70-73
	Задовільне володіння компетенціями автономності та відповіальності (не реалізовано шість вимог)	65-69
	Задовільне володіння компетенціями автономності та відповіальності (рівень фрагментарний)	60-64
	Рівень автономності та відповіальності незадовільний	<60

7 ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Технічні засоби навчання. Дистанційна платформа Moodle.

8 РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Методи прогнозу гірничо-геологічних умов розробки вугільних родовищ: навч. посібник / В.В. Лукінов, В.Ф., Приходченко, М.В. Жикаляк, О.В., Приходченко; М-во освіти і науки України, Нац. гірн. ун-т, – Дніпро: НГУ, 2016.-216с.

Навчальне видання

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Методи прогнозу гірничо-геологічних умов розробки родовищ корисних
копалин» для магістрів
спеціальності 103 «Науки про Землю»

Розробники: Приходченко Василь Федорович

Редактор: О.Н. Ільченко

Підписано до друку 01.10.2019. Формат 30 × 42/4.
Папір офсетний. Ризографія. Ум. друк. арк. 1,25.
Обл.-вид. арк. 1,25. Тираж 100 прим. Зам._____.

Підготовлено до виходу в світ
у Національному технічному університеті
«Дніпровська політехніка».

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру ДК № 1842
4960050, м. Дніпро, просп. Д. Яворницького, 19

